

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำบุพบท
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วินิจฉัยภาษา เพื่อการสื่อสาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำบุพบท
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำบุพบท หรือ **คำบุรพบท** คือคำที่ปรากฏหน้านามวลีและประกอบเข้าเป็นบุพบทวลี คำบุพบทมักมีความหมายเพื่อบอกตำแหน่ง หน้าที่ ความเกี่ยวข้อง ความมุ่งหมาย ความเป็นเจ้าของ ฯลฯ ของนามวลีที่สัมพันธ์กับกริยาหรือบอกความสัมพันธ์ระหว่างนามวลีกับนามวลีในประโยคเดียวกัน คำบุพบทใช้บอกความหมายหลายประการ ในขณะที่ยกสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๕๑-๕๓) อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคำบุพบทไว้ได้แก่

- ๑) บอกตำแหน่ง ที่ตั้ง สถานที่ เช่น
 - ผมขอลงตรงสะพานลอย
 - พวกเราแวะซื้อขนมข้างทาง
- ๒) บอกสาเหตุ เช่น
 - เขามีกำลังใจต่อสู้โรคภัยเพราะคำพูดของเธอ
- ๓) บอกความมุ่งหมาย เช่น
 - น้องตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตของตนเอง
- ๔) บอกความเป็นเจ้าของ เช่น
 - แมวของคุณแห้วหายไปจากบ้าน
- ๕) บอกผู้ที่ทำกริยาร่วมกัน เช่น
 - เขาวางแผนไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ
- ๖) บอกผู้รับผลประโยชน์ เช่น
 - ในหลวงพระราชทานพรแก่ประชาชนชาวไทย
 - เรากล่าวคำสรรเสริญแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า
- ๗) บอกเวลา เช่น
 - เขากลับมาถึงเมืองไทยเมื่อวันก่อน
 - เขามาหลบเอาตอนดึกสาม
- ๘) บอกเครื่องมือที่ใช้ทำ เช่น
 - เขาจับปลาด้วยมือเปล่า
- ๙) บอกสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ เช่น
 - อย่ารักเหยีย่งกว่าผม

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓”
กระทรวงศึกษาธิการ